

ילקוט אמרים

אמרות טהורות
מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ראה

פרקי אבות - פרק ו'

תשפ"ו • גיליון רכ"ד

יו"ל ע"י

לתרומות והנצחות ולקבלת הגליון במייל:
biz1441441@gmail.com

בשיתוף

03-800-9090
a038009090@gmail.com

לשיעורי

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
ועדכוני חצר הקודש

0723-18-18-66

הר"ר	אברהם	הר"ר	שחפץ	לע"נ לאה בת
ישעי' זולדאן	בעילום שמו	ה"ו	ה"ו	ר' נחום ע"ה

מזל"א טבא זגדיא יאה

מעומקא דליבא נשגר ברכתא,
קדם מרנא ורבנא, פום ממלל רברבתא,

כ"ק מרן
אדמו"ר שליט"א

לרגל שמחת הבר מצוה לנכדו
הבה"ח כמר יקותיאל יהודה גי"ו
בן לחתנו ראש הכולל
הרה"ג ר' נפתלי צבי מוטצען שליט"א

ויהי רצון שיזכה לרוות נחת דקדושה
מכל יוצאי חלציו, בבריות גופא ונהורא
מעליא וכט"ס, אכ"ר

פרשת ראה

ליל שבת קודש (ערב ראש חודש אלול) תשפ"ה

יותר של תרומה וקדשים, ונראה בהקדם מ"ש בספה"ק בשם האריז"ל עה"פ "הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה" דרומז לחודש אלול, והיינו כי בחודש אלול נסללים הדרך והנתיב לחזור בתשובה לפני השי"ת.

והיצר הצורר מיאש את האדם מלחזור בתשובה באומרו כי אין לו דרך לכך, כי מרוב עוונות עיוות וסילף הדרך והוא נמצא ח"ו כמו באמצע הים בלי שום דרך ונתיב לחזור את אביו שבשמים. אמנם בחודש זה השי"ת מאיר עיני ישראל למצוא הדרך והנתיב בתוך מים עזים.

והנה רז"ל אמרו "מאימתי קורין את שמע בערבין משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן", ותלו קבלת עול מלכות שמים של קריאת שמע באכילת תרומה, וארז"ל (ברכות ב.) דקמ"ל דכפרה לא מעכבא, והרמז בזה שאע"פ שעדיין לא נתכפר לו לגמרי מחטאיו מכל מקום כיון שטבל והעריב שמשו וטהר יכול כבר לקבל על עצמו עול מלכות שמים. וזהו שראש השנה, שהוא יום קבלת עול מלכות שמים הוא לפני יום הכיפורים, להורות כי אין הכפרה מעכבת לקבל עול מלכות שמים והעיקר היא הטהרה שע"י הקבלה בלב וחרטה על העבר.

"עשר תעשר את כל תבואת זרעך היוצא השדה שנה שנה", בספה"ק אוהב ישראל כתב לרמז בזה שיש לתקן את כל המצוות והמעשים טובים שעשית במשך כל השנה, והם נקראים "תבואת זרעך" כי על ידם ממשיך האדם את כל ההשפעות הטובות מן השמים, ודרשו רז"ל שאין מעשרין מן החדש על הישן היינו שלא יניח עבודה זו לתחילת השנה הבאה, אלא תראה לתקן הכל עוד בשנה זו בחודש אלול ועי"ז בבוא יום הדין בראש השנה תוכל להמשיך את כל ההשפעות הטובות.

ובספה"ק עבודת ישראל כתב גם לרמז בפסוק זה שיש להתעורר לכל הפחות בחודש אלול לתקן את הטעון תיקון, וכי ירבה ממך הדרך" היינו אם תרגיש שאתה מלא חטאים והנך רחוק מאוד מהשי"ת ואינך יכול לעשות תשובה, "ונתת הכסף" מלשון כיסופין ותשוקה שלכל הפחות יכסוף וישתוקק לעשות תשובה, ועי"ז "וצרת הכסף בידך והלכת אל המקום אשר יבחר ד'".

ונראה לבאר בזה בס"ד, מה שנרמז ענין התשובה בסוף השנה בלשון "מעשר" דייקא שהרי יש הפרשות קדושות

ואע"פ שעדיין לא העריב שמשו לאכילת תרומה, ולענין קריאת שמע שהיא קבלת עול מלכות שמים למדים מאכילת תרומה שהיא לאחר הערב שמש, מכל מקום לענין עבודת התשובה עצם הטבילה כבר נחשבת לטהרה.

ולכן מרמז לנו הכתוב את עבודת חודש אלול במצות מעשר שהתורה רוצה לקרב דרך התשובה לכל אחד ואחד, שנדע שתיכף אחר שטבל כדי להטהר יכול להתחיל בעבודת התשובה להתקרב אל השי"ת כמו שטבל ועלה אוכל במעשר.

ובמדרש תנחומא (פרשת י"ח) איתא "עשר תעשר וגו' היוצא השדה וגו'", "אם זכיתם סוף שהם יוצאים לזרוע השדה ואם לאו סוף שהיוצא השדה מתגרה בכס זה עשיו דכתיב בו "וילך עשיו השדה לצוד ציד" ע"כ. ויתכן רמז הענין, דהנה איתא במגלה עמוקות דחודש אלול הי' שייך לעשיו ויעקב אבינו נטלו ממנו, ונראה דעשיו שהי' איש שדה הוא מתנגד שיש דרך קרוב לכל אחד לשוב, והוא מנסה ליאש את האדם שהוא רחוק מאוד מן הטהרה והוא כנמצא בתוך שדה יער שאין בו דרך לצאת החוצה, אכן אם זוכים לעשר את תבואת השנה ע"י שדוחין מחשבת עשיו הרשע, ומאמינים שהשי"ת הכין דרך קרוב לכל יהודי שיוכל לשוב אליו וטבל ועלה אוכל מיד במעשר, עי"ז חוטפים את חודש אלול מידו של עשיו, ובמקום שהי' החודש כדוגמת שדה יער הוא נהפך לדרך ונתיב סלול להתקרבות להשי"ת.

"וכי ירחק ממך הדרך" שנכנס בו הפחד מריחוק הדרך לתשובה ונראה לו

וכתב בספה"ק צדקת הצדיק דמ"מ הערב שמש מעכב לענין קבלת עול מלכות שמים, כי היום שגרם לו ליפול ממדרגתו צריך לעבור ממנו וצריך שיפציע עבורו יום חדש של התעוררות חדשה עש"ב.

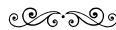
אמנם נראה שזהו רק לענין ראש השנה שהוא השתנות הזמן והארה חדשה משנה חדשה, אבל בחודש אלול שהוא סוף השנה א"צ אפילו בחינת הערב שמש, אלא מיד שטבל ועלה בקבלה טובה לתקן מעשיו הרי הוא מתחיל לרצון לפניו אבינו שבשמים.

ויתכן שמה שהיו מטמאים את השורף את אפר הפרה, הוא להוציא מליבן של צדוקים שהיו אומרים במעורבי שמש היא נעשית, כי כאשר עוסקין בטהרתן של ישראל צריך להכניע את הקליפה של יאוש, שאומרת שא"א להטהר ולהתחיל בעבודת התשובה תיכף וצריך להמתין להערב שמש, לכן היו מטמאים בכונה תחילה את העוסק באפר פרה כדי להודיע שכיון שטבל ראוי הוא לטהרת פרה.

וברש"י (מכות י"ט: ד"ה ה"ג והיכן מוזהר) כתב "ומוקמינן לה ביבמות במעשר מדכתיב "כי אם רחץ וגו'" הא רחץ טהור דטבל ועלה אוכל במעשר, ומיד אחר זה כתוב "רבינו גופו טהור ויצאה נשמתו בטהרה לא פירש יותר מכאן ואילך לשון תלמידו ריב"ן" ע"כ, ונראה לרמז בזה כי רש"י ז"ל נסתלק לעולמו בטהרה דייקא בתיבות אלו במסכת מכות שבה לומדים כיצד ישראל נטהרין מחטאיהם, וקמ"ל רבן של ישראל שטהרה למעשר נחשב טהרה

ויהי רצון שנזכה להתקרב אל דרך התשובה ולתקן את כל מעשינו מתוך חסד ורחמים, ונזכה לשנת גאולה וישועה במהרה בימינו אמן.

שהוא בשדה יער בלי מוצא, אזי "ונתת בכסף" ע"י הכיסופין והתשוקה יזכה למצוא הדרך ולדעת כמה קרוב הדבר אליו "בפיך ובלבבך לעשותו".

סעודה ג' (ערב ראש חודש אלול) תשפ"ה

והסתר פנים נחלצו ישראל בעת הזאת ועל איזה חטא זכו ישראל לשוב בתשובה ולהתקבל ברצון, מזה נבין ונשכיל כמה חביבין ישראל אצל השי"ת וכמ"ש הכתוב "בנים אתם לד' אלוקים", וכמו דקיימ"ל ד"בין כך ובין כך קרויים בנים" והשי"ת אינו מוותר על בניו בשום פנים ואופן, ומכל נפילה אפשר להתרומם ולהתקרב אל השי"ת בתשובה שלימה.

ואיתא בשם האריז"ל שבאהבה רבה נרמזות הזכירות שנצטוינו לזכור וכשאומרים "וליחדך באהבה" יש לזכור מעשה העגל, ובפשטות הכונה שכאשר מייחדים את שמו ית' עלינו לשוב בתשובה על החטא שהי' בו פגם בענין הייחוד, אמנם להמבואר לעיל יתכן הכונה בזה שכאשר נזכרים במעשה העגל ומתבוננים שעם כל הנפילה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא, קרבנו השי"ת שנית ונתן לנו את ימי הרצון ואת יום הכיפורים לשוב אליו ולהתרחצות לפניו, הרי התבוננות זו מעוררת את האהבה ומכח זה אנו באים "ליחדך באהבה ולאהבה את שמך", ואנו מברכים "הבוחר בעמו ישראל באהבה" בלשון הווה, שבכל מצב שאנו שרויים בו אין שום שינוי באהבתו אל בניו והוא בוחר בנו תמיד באהבה, ואף אנו תמיד

"ואני תפילתי לך ד' עת רצון אלוקים ברוב חסדך ענני באמת ישעך", עומדים אנו בעת רעוא דרעוין וכבר ברכנו חודש אלול, ועתה נכנסים אנו לתוך ימי הרצון של החודש הנשגב שנתן לנו השי"ת לתשובה מתוך חיבה ורצון, והחודש הזה הוא כולו בבחי' "רעוא דרעוין" שמאירה בו בחינת "אני לדודי ודודי לי", שהרצונות של השי"ת ושל בני ישראל להתקרב זה אל זה מתערבים כביכול ומתאחדים זה עם זה.

וכאשר מתבוננים כיצד נתהוו ימי רצון אלו הרי אפילו מי שליבו לב אבן המס ימס והי' למים, שהרי מאז החטא הנורא שאירע ב"ז בתמוז היו ימים של הסתר פנים, לאחר שנפלו מאיגרא רמה לבירא עמיקתא ונשתברו הלוחות ונתערטלו מכתרי הוד השכינה וחזרה הזוהמא וכו', ולאחר שחזרו ישראל בתשובה מתוך לב נשבר, קרא השי"ת למשה רבינו ואמר לו לעשות שני לוחות אבנים כראשונים ולעלות שוב להר סיני לקבל לוחות שניות, וארבעים ימים אלו מראש חודש אלול עד יוה"כ נתהוו לימי רצון, שבהם כל יהודי שב אל בוראו והשי"ת מקבלו באהבה וברצון ומזה נעשה יום הכיפורים יום סליחה ומחילה לכל הדורות, וכאשר מתבוננים מאיזה נפילה

מקבלים עלינו עול מלכותו וצוועקים "שמע ישראל ד' אלוהינו ד' אחד".

וזהו שדרשו רז"ל (עבודה זרה ד':) לא היו ישראל ראויים לאותו מעשה אלא להורות תשובה לרבים, כלומר שדור דעה שראה גילוי אלוקות במעמד הר סיני ופסקה מהם זוהמת יצר הרע ומלאך המות, בודאי לא היו ראויים לנפילה עצומה כזאת אלא שרצה השי"ת שמזה יתהוו ימי רצון ותשובה, ומזה יבין כל יהודי שימי התשובה הללו שנתנו לרבים הינם אפילו על העבירות החמורות ביותר, ומכל הסתר ונפילה יכול כל יהודי להתעלות בימי רצון אלו ולהיות מרצה ומפויס עם השי"ת ברוב רחמיו עלינו.

והרה"ק מלובלין זי"ע אמר עה"פ "וביום פקדי ופקדתי" שהכונה בזה היא לטובה, שימי אלול ועשרת ימי תשובה הם ימי רצון שנתהוו מתוך אותן ימי תשובה, וכאשר השי"ת פוקד את שברון לבכם של ישראל עם קדושים שהי' להם בימים אלו, הרי הוא משפיע להם בני חיי ומזוני וכל המצטרך וכותב אותם לחיים טובים ארוכים עם כל הברכות לטובה.

וכאשר עלה משה למרום לקבל לוחות שניות תקעו בשופר להודיע שמשה רבינו עלה שוב למרום, ושמעתה לא יטעו ישראל בשנית כמו שטעו בראשונה, והיו בבכי ובצום ובתענית כל אותן ימים עד שירד משה רבינו ביום הכיפורים עם הלוחות השניות, והביא הטור דברי פרקי דרבי אליעזר שמ"ש "עלה אלוקים בתרועה וגו'", קאי על אותו קול שופר שהעבירו במחנה שלא יטעו שוב כטעותן הראשונה ולכן תוקעים בשופר בחודש אלול.

והלימוד מזה שאע"פ שהיו דור דעה וכבר נוכחו לדעת עד כמה גדול כוחו של היצר הרע וידעו כמה הפסידו בטעות הנוראה, ועכ"ז לא סמכו על עצמם ששוב לא יטעו אלא תקעו בשופר ועמדו בתענית ובתשובה ובתחנונים כדי שלא יפלו שנית, והשי"ת נתעלה מכח אותה תקיעת שופר, כי מה שיש לנו יצר הרע זה אינו שום חסרון שהרי קרוצי חומר אנחנו, אבל מה שהשי"ת דורש מאתנו הוא להזהר ממנו ולדעת שצריך רחמים גדולים להנצל ממנו, ואין לסמוך על הזכרון שלנו שכבר לא נכשל שוב ח"ו אלא יש להתעורר שוב ושוב, ולהתריע שיש יצר הרע גדול שעלול להכשיל גם את הדור דעה הכי גבוה, ורק ע"י שנעמוד על נפשנו ונבקש עזרתו מקודש אז נזכה להנצל ממנו, ומזה נהנה השי"ת ומתעלה עי"ז כביכול בשמי מרום.

וכמ"ש רש"י ז"ל עה"פ "רק חזק לבלתי אכל הדם וגו'", "רבי שמעון בן עזאי אומר לא בא הכתוב אלא להזהירך וללמדך עד כמה אתה צריך להתחזק במצות, אם הדם שהוא קל להשמר ממנו שאין אדם מתאווה לו הוצרך לחזקך באזהרתו קל וחומר לשאר מצות", והיינו שהתורה מלמדת אותנו שנגד היצר הרע צריך חיזוק גדול, וכאשר האדם מתחזק ונזהר ממנו אז הוא זוכה לו ולבניו אחריו וכמ"ש "למען ייטב לך ולבניך אחריו כי תעשה הישר בעיני ד'".

ובספה"ק אמרות טהורות להרה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע הביא בשם הרה"ק רבי אלימלך מגראדזיסק זי"ע, עה"פ "ראה אנוכי נותן לפניכם היום וגו'" היום דא ראש השנה כדאיתא בזה"ק, כלומר שבחודש אלול עלינו להתכונן על

ראש השנה ע"י שנתבונן ונבין בחודש זה, כי הברכה האמיתית היא אשר תשמעון אל מצות ד' אלוקיכם וחלילה להיפך מזה היא הקללה רח"ל, והתבוננות בדבר זה היא עיקר ההכנה לפי ראש השנה כדי שנוכל להמליך את השי"ת על אברינו וגידנו ועל כל העולם ע"ש.

ויתכן ביאור הדבר שהרי בראש השנה עומדים למשפט אם כבנים ואם כעבדים, היינו שהשי"ת בוחן את לבבנו אם אנחנו כבנים שכל מגמת לבבנו לעשות רצון אבינו שבשמים, או אם אנחנו נוהגים כמנהג עבדים שכל כונתם למען עצמם למען יתן להם אדונם מנעמי ארץ, והנה כאשר נתכונן בחודש אלול להכניס אל לבבינו שעיקר הברכה היא לשמוע בקול השי"ת וזולת זה כל טוב עולם ומלואו לאין ולאפס נחשבו, וכן להיפך שלא לשמוע ח"ו בקול השי"ת נחשב לקללה יותר מכל עונשים שבעולם, עי"ז נשיג בחינת "בנים אתם לד' אלוקיכם" וירחם ד' עלינו כרחם אב על בנים.

והנה הכתוב אומר "לשכנו תדרשו ובאת שמה" ורז"ל דרשו על הכתוב "ציון דורש ומבקש אין לה" מכלל דבעי דרישה, ואנו עומדים בשבתות דנחמתא שבהם השי"ת מנחם ומפייס את כנסת ישראל, אמנם "עני" סוערה לא נחמה" כי עלינו לדרוש לציון ולשכינת עוזנו המגוללת בעפר זה אלפי שנים, ובחודש אלול שבו אנו מתכוננים לירח האיתנים עלינו להתחנן על ציון וירושלים.

ואמר לי יהודי יקר כשעיניו דומעות, מי פילל ומי מילל שנגיע לחודש אלול, לאחר כל מה שעבר על ישראל בארץ הקודש ועדיין לא נושענו, ועלינו לדרוש לציון

ולקוות לישועה כי כתוב "הן גאלתי אתכם אחרית כראשית", שאחרית שנה מסוגלת לגאולה כמו ראשית שנה שכתוב שבניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל, אכן גם אחרית השנה מסוגלת מאוד לגאולה. ובספה"ק תפארת שלמה כתב ברמז הכתוב "ונתן לך רחמים ורחמך", שיש להאדם לרחם על צער השכינה בגלותה אשר בעוה"ר ירדה בסתר המדרגה ושפחה תירש גבירתה, והסט"א גברה מאוד רח"ל והוא כביכול אסור בזיקים וכבודו מחולל בגויים, ועל זה צריך להתמרמר מאוד וכי יתנחם האב היושב בבית הסוהר בבוא אלינו בנו ויאמר לו איזה חידוד יפה, הלא מה לך הסכל לבשרני בכאלה ומה עשית למעני להוציאני מבית הסוהר, וזהו "ונתן לך רחמים" לרחם על כנסת ישראל ועל צער השי"ת ועי"ז יתעוררו רחמי השי"ת על עמו וזהו "ורחמך" עש"ב.

וכאשר נזכה להגאל ותשוב שכינה לציון הרי פנים חדשות יבואו לירח האיתנים, ונזכה לתקוע שופר בבהמ"ק ככתוב "בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ד'", וביוה"כ נזכה לעבודת כהן גדול לפני ולפנים ובסוכות נזכה לשמח בבית המקדש ולשאוב רוח הקודש בשמחת בית השואבה, ועל כן עתה הזמן לדרוש ולבקש לציון וע"י שנקיים "לשכנו תדרשו" נזכה ל"ובאת שמה".

ובפיוט "למקדשך תוב ולקודש קודשין", נתעוררתי למה על המקדש אנו אומרים "למקדשך" היינו בית המקדש של הקב"ה, ועל קודש הקדשים אנו אומרים "קודש קודשין" בסתמא וכי קדשי הקדשים נחשב שלנו יותר מהמקדש שנחשב של הקב"ה, ויתכן הרמז בזה שהרי גם בשעת

הגלות אנו מייחדין ליבנו בשעת התפלה כנגד קודש הקדשים, נמצא שיש לנו קשר לבית המקדש גם בזמן הזה כי במקום שמחשבת האדם שם האדם עצמו, וזהו "לשכנו תדרשו ובאת שמה" שכאשר אנו דורשים ומייחדים ליבנו אל קודש הקדשים הרי זה כאילו באנו שמה בפועל ממש, אכן למקום המקדש שבו הקרבת הקרבנות אין אנו יכולים לבוא בזמן הזה. וזהו "למקדשך תוב" היינו שוב נא אל המקדש שלך "ולקודש קודשין" אל קודש הקדשים שלנו, שהרי "אתר די בי' יחדון רוחין ונפשין" גם בזמן הגלות הרוח והנפש מיוחדים אל מול קודש הקדשים, ממילא הרי זה מתייחס כקודש הקדשים שלנו אכן אנו מייחלים לשובו לציון לשכון כבוד בקודש הקדשים.

והנה בימי רצון אלו שישאל מתקרבם אל השי"ת בבחינת "אני לדודי" אז תיכף השי"ת ממחר אלינו בבחינת "ודודי לי", ובימים אלו שערי רחמים פתוחים לרווחה ויש התעוררות של י"ג מדות הרחמים והעת מסוגלת מאוד לשוב אל ד'.

וזקה"ק רבי ישכר בער מנדבורנא זי"ע אמר ברמז הפייט "ונגלה להעלותם מעומק בור ודות", דכל עוד שהאדם מדמה בנפשו שהוא מנוקה מחטא ומעשיו מתוקנים, אינו מתעורר לתשובה ולא יוכל לבוא לשלימות האמיתית, אבל אם

האדם יודע בעצמו שעדיין לא נטהר מחטאיו, מתעורר בכל פעם לתשובה שלימה וזוכה לבוא לשלימות האמיתית ולזה יקרא טהור. וזהו "כולו הפך לבן" טהור הוא פירוש אם האדם יודע בנפשו שפשט הנגע בכל בשרו היינו שעדיין הוא מלא עוונות ופשעים, אז טהור הוא שעי"ז זוכה לתשובה שלימה ויהי' נקרא טהור. וזהו "ונגלה להעלותם מעומק בור ודות", שאם האדם מדמה בנפשו שהוא בעמקי בור ודות ומתעורר בתשובה, אז השי"ת מתגלה להעלותו מיון מצולה ויעלהו למעלת אדם השלם עכדה"ק.

אכן הפייטן מסיים "כי עם ד' החסד והרבה עמו פדות", פירוש שצריך האדם לדעת שאע"פ שהוא נמצא בעומק בור ודות לא יתיאש מן התשובה, שהרי עם ד' החסד וכח הפדות שהשי"ת ממציא לאדם המבקש לתשובה הוא הרבה מאוד באין שיעור ובאין ערוך.

ויהי רצון שנזכה להכנס לימי הרצון מתוך תשובה אמיתית ונתקרב אל השי"ת מתוך חסד ורחמים, ונזכה לאחרית שנה טובה ולכתיבה וחתימה טובה בספרן של צדיקים גמורים, ותעלה ארוכה ומרפא לכל חולי ישראל והבריאים יתמידו בבריאותן, וניושע בכל הישועות ונזכה לגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

מִסְכַּת אָבוֹת פֶּרֶק ו'

פֶּרֶשֶׁת בִּלְק תשפ"ו

מִשְׁנָה ב'

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, בְּכָל יוֹם וַיּוֹם בֵּית קוֹל יוֹצֵאת מִהָר חוֹרֵב וּמִכְרֵזַת
וְאִמְרַת, אוֹי לָהֶם לְבָרִיּוֹת מַעֲלָבוֹנָה שֶׁל תוֹרָה. שֶׁכָּל מִי שֶׁאִינוֹ עוֹסֵק
בַּתּוֹרָה נִקְרָא נְזוּף, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי יא) נָזֵם זֶהָב בְּאֶף חֲזִיר אִשָּׁה יָפָה וְסָרַת
טָעָם. וְאָמַר (שְׁמוֹת לב) וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הַמָּה וְהַמְכַתֵּב מִכְתָּב
אֱלֹהִים הוּא חֲרוּת עַל הַלֵּחַת, אֵל תִּקְרָא חֲרוּת אֶלָּא חֲרוּת, שֶׁאִין לָךְ בֶּן
חוֹרִין אֶלָּא מִי שֶׁעוֹסֵק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה. וְכָל מִי שֶׁעוֹסֵק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה הֲרִי
זֶה מִתְעַלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבָר כא) וּמִמִּתְנָה נִחְלִיאֵל וּמִנִּחְלִיאֵל בְּמוֹת:

במסחרו ונתעשר ועזב תלמודו. לאחר זמן
שוב נפגשו שני האחים, והאח העשיר שאל
את האח שהיה עוסק בתורה, האם הוא עדיין
שקוע בתורה, ובמקום שיענה לו האמת
כפשוטה, ענה לו בלשון זלזול בתורה ואמר,
שע"י שעזב את התורה מיד נתעשר. ומיד
כשאמר זאת התלמיד חכם לשעבר, החל אפו
לזוב דם רב, ומיד רץ אחיו העשיר להביא
רופא, אך לא הצליחו לעצור את הדם, עד
שהחולה בעצמו אמר, שצריך לקרא לחברא
קדישא, שזה בודאי ענשו על שביזה את
התורה הק'.

נֵזֶם זֶהָב בְּאֶף חֲזִיר

הַיֵּינוּ שֶׁאִפִּי אָדָם שְׁלוּמֵד תּוֹרָה אֵךְ אִם הִיא
אִינָה ה'עֶסֶק שְׁלֹו', הִרִי שֶׁהַתּוֹרָה אִינָה
מִשְׁפִּיעָה עֲלָיו לְהִיטִיב דְּרָכָיו, וּמִמִּילָא הִרִי
הוּא כְּמוֹ דְּבַר אַחֵר שִׁישׁ עֲלָיו נֵזֶם וְתַכְשִׁיט,
שְׁכִיּוֹן שְׁמֵהוּתוֹ הִיא גְּנָאִי וּבִזְיוֹן, לֹא יוֹעֵל לוֹ
כָּל זֶהָב שְׁבַעוֹלָם. כֵּן הִדְבַּר בְּמִי שֶׁתּוֹרָתוֹ הִיא

אוֹי לָהֶם לְבָרִיּוֹת מַעֲלָבוֹנָה שֶׁל תּוֹרָה

ראוי להתבונן בכך, שהתורה"ק עצמה בודאי
אינה צריכה להתבייש בזה שאין
לומדים אותה, לא שייך בעצמותה לשון
"עלבוך", שהלא היא מן העליונים, ונקראת
"שבי" לפי שנלקחה ממרום, כמו שכתוב
"עלית למרום שבית שבי", והיא חכמתו של
הקב"ה, אלא שהבריות צריכין ליזהר בה,
שאם ינהגו בה מנהג של בזיון, הרי שענשם
גדול עד למאור.

וְהִרָה"ק ר' רפאל מברעשיד זי"ע הביא

מעשה בשני אחים, שאחד היה
עשיר ואחד היה ת"ח, ובתחילה עשו הסכם
"יששכר וזבולון", אך לאחר זמן אמר האח
העשיר לאחיו התלמיד חכם, שאינו יודע עד
מתי יהיה לו כסף, ולכן הוא מביא לו כבר
כעת סכום כסף, שיחל בעצמו קצת לעסוק
במסחר, וכך כביכול תובטח פרנסתו. והאח
התלמיד חכם עשה כן, אלא שאט אט שקע

מהשפה ולחורץ ואינה משנה את מהותו, ונשאר הוא במידות והנהגות מגונות.

שׂאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה

יש המפרשים בדרך צחות, שהאדם העושה איזו סעודה וצריך למנין, הוא מזמין אברכי כולל שהם, כביכול, אינם מחויבים כל כך למקום לימודם, ואינו מזמין את אלו העמלים לפרנסתם שהם משועבדים למקום העבודה, וזה הכונה "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה", שכביכול הם בני חורין ללא עול, ויכולים ח"ו לבטלם מלימודם. אמנם צריך לידע שדבר זה הוא ממש עלבונה של תורה, שצריך להיות ההיפך הגמור, שמי שעוסק בתורה ומקיים את העולם בלימודו, אין הוא יכול לסגור הגמרא אפילו לרגע אחד, וכשצריך מנין וכד', יבטלו כל בעלי אומניות שבעולם, ולא יסגור בן תורה אחד את ספר תלמודו.

וכל מי שעוסק בתלמוד תורה הרי זה מתעלה

כתוב בספר אבות על בנים להג"ר שאול בראך זצ"ל, ש"כל מי" היינו שכל אחד ואחד שעוסק בתורה ללא יוצא מן הכלל, אפילו אם הוא בעל כשרונות ויכולות נמוכים, אך אם התורה היא ה'עסק' שלו, שהוא עוסק בה בכל כוחו, הרי בודאי שהוא יתעלה ויצליח בלימודיו. והביא שרבו המהר"ם שיק זי"ע, שנולד עם ראש חלש וללא כשרונות, אך כיון שעסק בתורה בכל כוחו, זכה להגיע לדרגות גבוהות.

ולא רק שהעוסק בתורה זוכה לתורה, אלא שהכשרונות שלו עצמן מתהפכין לטובה. ופעם שאלו את זקני הנחל יצחק זי"ע היכן קבורה בתו הבכירה שנפטרה בדמי ימי', ואמר שאינו זוכר, והשואלים תמהו על כך, והסביר להם זקני זי"ע, שבטבעו נולד עם ראש חלש, אלא שהוא ביקש מהשי"ת שכל מה שלא קשור לעבודת השי"ת שלא יזכור, כך שכל ראשו וכשרונותיו יהיו מנוצלים רק לתורה ועבודת השי"ת. ואנו ראינו איך שבכח זה, זכה והגיע למדרגתו הגבוהה בתורה, שאין הרבה שזכו לכך.

הרי זה מתעלה

וכתוב באיגרתו המפורסמת של בעל המראה יחזקאל מדעעש זי"ע, שהיה תלמיד של הרה"ק הר"ר מנחם מנדל מרימינוב זי"ע, שכל הצדיקים שבדורו, לא זכו למדרגתם אלא ע"י התורה"ק, שאין דרך אחרת להתקרב אל השי"ת חוץ מלימוד התורה. ופעם שאלתי את הגה"צ ר' אליעזר דוד פרידמאן זצ"ל, אם זה אמת מה שאומרים בשם הרה"ק מצאנז זי"ע, שכל הצדיקים זכו למדרגתם רק ע"י לימוד התורה הק', חוץ מהרה"ק הר"ר הערש מרימינוב זי"ע והרה"ק הר"ר זושא מאניפולי זי"ע. ואמר לי שליכא בר סמכא חתום על מימרא זו שהיא אמיתית.

וכן נראה להוכיח, שהרי הר"ר הערש היה תלמידו וממלא מקומו של הרבי ר' מענדל'י מרימינוב, ואם תלמידו של הרבי ר' מנדל'י כותב שכל גדולי הדור שבדורו לא

להגה"ק ר' שמעון מזעלייחוב זצוק"ל, כותב בחריפות על אלו שאומרים שהר"ר זושא לא היה גדול בתורה, וכותב שא"א להגיע לעשירות מן ההשגות של הר"ר זושא, אם לא שיודעים את כל התורה כולה מראשית ועד אחרית.

זכו אלא ע"י תורה, איך יתכן שלא כתוב שם חוץ מהר"ר הערש. וגם הר"ר זושא כיהן תקופה כרב עיר, אלא שהתפלל שישכחו שידע ללמוד. אלא ע"כ שהיו צדיקים שהתפרסם מה שהם גדולים בתורה, והיו צדיקים שהסתירו זאת. ובספר נהרי אש

משנה ג'

הלומד מחברו פרק אחד, או הלכה אחת, או פסוק אחד, או דבור אחד, או אפלו אות אחת, צריך לנהוג בו כבוד, שכן מצינו בדוד מלך ישראל, שלא למד מאחיתפל אלא שני דברים בלבד, קראו רבו אלופו ומידעו, שנאמר (תהלים נה) ואתה אנוש פערפי אלופי ומידעי. והלא דברים קל וחמר, ומה דוד מלך ישראל, שלא למד מאחיתפל אלא שני דברים בלבד קראו רבו אלופו ומידעו, הלומד מחברו פרק אחד או הלכה אחת או פסוק אחד או דבור אחד או אפלו אות אחת, על אחת כמה וכמה שצריך לנהוג בו כבוד. ואין כבוד אלא תורה, שנאמר (משלי ג) כבוד חכמים ינחלו, (משלי כח) ותמימים ינחלו טוב, ואין טוב אלא תורה, שנאמר (משלי ד) כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו:

תהיה תורה לשמה. וכמו שמסופר על זקני הק' רבי מאיר מקרעטשניף זי"ע, שבזמן שהי' עדיין רך בשנים ממש, והיה בביהמ"ד והקשיב למלמד תינוקות שלימד את תלמידיו את אותיות האל"ף ב"ת, וכיון שהיה בעל כשרון תפס את כל האותיות. וכשהגיע לביתו, ראה אביו הרה"ק ר' מרדכי מנדבורנא זי"ע שבנו יודע את כל האל"ף ב"ת, ושאלו אביו מי למדו זאת, ואמר את שם המלמד הנ"ל, לא מצא הדבר חן בעיני אביו, ואמר לו שהוא צריך לחכות עד שישכח כל מה שלמד מאותו מלמד שאינו הגון כ"כ. אך כיון שהיה בעל כשרון כאמור, לקח זמן רב עד ששכח מה שלמד, וכבר היה

הלומד מחברו פרק אחד וכו'

ומקשה הבעש"ט הק' זי"ע, מה הלימוד שיש כאן מדוד המלך, הלא התנא איירי אפילו בלמד רק הלכה אחת, ובדוד המלך מיירי בב' הלכות. ותירץ שהלומד תורה לשמה זוכה שהדברי תורה פרינ ורבינ, אם כן אין נפק"מ בין ב' הלכות להלכה אחת, שבתורה לשמה בכל גווני זה מתרבה, והקל וחומר מדוד המלך, כי תורתו של אחיתופל לא היתה פרה ורבה, ועכ"ז נהג בו כבוד.

ומזה נלמד כמה צריך לזהר ללמוד תורה רק מאדם כשר, שכך התורה הנלמדת

מהלימוד, ע"י שיצטרך לענות על שאלות בעניינים שונים שאינם קשורים לתורה או להלכה, ע"כ יעץ לו אחד מחבריו, שיעשה עצמו כתמים שאינו מבין בהיות העולם, וכך יניחו לו משאלות שאינן קשורות לתורה, וכתב הפמ"ג שעצה זו מאוד עזרה לו. ואפ"ל דהיינו "תמימים ינחלו טוב", ואין טוב אלא תורה, שע"י שעושה האדם את עצמו כתמים בענייני העולם, זוכה להגות בתורה הק' באין מפריע.

אך אצל זקה"ק זי"ע, אפי' שמידת התמימות שלו היתה גדולה, מכ"מ בכל מה שהי' קשור לתורה, הראה את כוחו הגדול בעצה ובתבונה. וכן העיד על עצמו, שהוא תמים, אך לא משום שנולד כך, אלא משום שהוא רוצה להיות תמים. וכבר שאל הרה"ק מלובלין זי"ע את תלמידו הרה"ק מראפשיץ זי"ע, מדוע העבודה שלו זה ע"י חכמה ופקחות, [וכן כתוב על מצבתו "יחיד בחכמה אלוקית"], והלא נאמר "תמים תהיה עם ה' אלוקיך". והשיב הרה"ק מראפשיץ, שצריך האדם לחכמה גדולה להיות תמים באמת.

כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו
זקה"ק הנחל יצחק זי"ע, נהג לומר דברי תורה כשהביאו 'לחיים', ופעם ראה שיש שממהרים לצאת לאחר אכילת ה'לעקך' לפני שהחל לומר דברי תורה, ואמר להם בדרך צחות, "כי לקח טוב נתתי לכם", אם קיבלתם חתיכת 'לעקך' טובה, "תורתי אל תעזובו", אל תצאו לפני תשמעו את דברי בתורה.

ילד גדול ועדיין לא למד מאומה, אך נפשו הטהורה כספה גם כלתה בגעגועיה אל השי"ת, ולכך בנה בעצמו כינור, ועל מיתריו ניגן ברוב דביקות אל בוראו. וכך הגיעה עבודת הנגינה בכינור לרבוה"ק לבית קרעטשניף נדבורנא זוטשקא.

והנה שתי ההלכות שדוד למד מאחיתופל נרמזו בפסוק "אשר יחדיו נמתיק סוד בבית אלוקים נהלך ברגש", שפעם ראה אחיתופל את דוד שלומד לבדו, ואמר לו שצריך ללמוד עם חברותא דייקא, והיינו "אשר יחדיו", שרק ע"י זה אפשר להגיע להרגיש מתיקות התורה, והיינו "נמתיק סוד". וההלכה השנית, שפעם ראה אחיתופל את דוד כשהוא נכנס לבית המדרש בקומה זקופה, וכ"ע אמר לו "בבית אלוקים נהלך ברגש", שצריך להכנס מתוך הכנעה ושפלות. ובאמת סתם אדם כשהוא מתפלל, צריך לכרוע בתחילת הברכה ובסופה, אך מלך צריך לכפוף עצמו כל התפילה, כי לפי גודל רוממותו צריך יותר הכנעה.

ואין כבוד אלא תורה

כמו שכתוב "הגאווה והגדולה לחי עולמים", ואמר זקה"ק זי"ע, שכל מה שיש לאדם כבוד וגדולה, צריך הוא להשתמש בזה רק לעבודת השי"ת, שאל"כ כבר כתב ע"ז הרמב"ן באגרות, שהמתגאה הרי הוא כמשתמש בשרביטו של מלך.

ותמימים ינחלו טוב

מסופר מבעל הפרי מגדים זי"ע, כשנעשה רב חשש שמא יטרידו אותו

מִשְׁנַת ד'

כִּן הִיא דִּרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, פֶּת בְּמַלְחָה תֹאכֵל, וּמִיָּם בְּמִשְׁוֹרָה תִּשְׁתָּה, וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן, וְחַיִּי צֶעַר תַּחֲיָה, וּבִתְוֹרָה אֶתָּה עֹמֵל, אִם אֶתָּה עֹשֶׂה כֵן, (תַּהֲלִים קכח) אֲשֶׁרִיד וְטוֹב לָךְ. אֲשֶׁרִיד בְּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב לָךְ לְעוֹלָם הַבָּא:

שְׁנוּהָג כֵּן בַּעֲצָמוֹ, הוּא יִכּוֹל לַהֲטִיף מוֹסֵר לַחֲבֵרוֹ שִׁינְהַג כֵּן. וּמֵהֲרָ"ם שְׁפִירָא הַמְּשִׁיךְ וְאָמַר לַעֲשִׂיר, אֲבָל אֶתָּה שְׂאֵתָה יֵשֶׁן בְּמִיטָה נּוֹחָה, וְכָל מָה שְׂאֵתָה אוֹכֵל וְשׁוֹתָה הוּא בִּשְׁפַע גְּדוֹל, אֵין לָךְ זְכוּת לוֹמַר כָּלֹם לַבְּחוּרֵי הַיְּשִׁיבוֹת הַעֲנִיִּים. וְזוּהִי דִרְכּוֹ שֶׁל הִיצֵה"ר, שֶׁלַּעֲשִׂיר הוּא מֵרָאָה אֶת הַמֵּאמְרִים שֶׁהִתְחַח צִרִיךְ לַלְמוּד וּלְקִיָּים, וְלִתְחַח הוּא מֵרָאָה אֶת הַמֵּאמְרִים שֶׁהִעֲשִׂיר צִרִיךְ לַלְמוּד וּלְקִיָּים.

וְחַיִּי צֶעַר תַּחֲיָה

וְכֵן מָה שֶׁכָּתוּב "חַיִּי צֶעַר תַּחֲיָה", לֹא שֶׁהָאָדָם צִרִיךְ לַצֶּעַר אֶת עֲצָמוֹ בִּידֵיָּים, אֲלֹא שֶׁאִם הַשִּׁי"ת נוֹתֵן לָאָדָם אִיזָה צֶעַר, הָאָדָם צִרִיךְ בְּכ"א לַהֲתַחֲזֵק וּלְחַיּוֹת, וְלֹא ח"ו לִילֵךְ שְׁבוּר וּנְפוּל רוּחַ, שְׁבוּדָאֵי הַכֹּל מִשְׁמִים וְהַכֹּל לְטוֹבָתוֹ.

וְכִיּוֹם יֵשׁ דְּבַר שְׁנַיִם רַבּוֹת לֹא הוֹרְגֵנוּ בּוֹ, וְלַצֶּעֲרִינוּ הַגְּדוֹל יֵשׁ בְּחוּרִים הַחוּשָׁשִׁים שְׁמָא יִכְנִיסוּ אוֹתָם לְכֹלָא, בַּעֲוֹן לִימוּד הַתּוֹרָה הֵק'. וְאָמַר לִי פְלוֹנִי, שֶׁצִּרִיךְ לַחֲזֹק אֶת הַבְּחוּרִים שֶׁלֹּא יִפְחָדוּ מֵהֶם, וְאִמְרָתִי לוֹ שֶׁאֲדַרְבֶּה, אֲמַנֵּם בְּחוּרִים רַבִּים נִכְנָסוּ לַצֶּעֲרִינוּ לְמֵאסֵר, אֵךְ אֵךְ אֶחָד לֹא אָמַר לִי שֶׁהוּא חוּשֵׁשׁ מִזֶּה, אֲלֹא לַהֲיִפֵּךְ, הַחֲשָׁשׁ הוּא בְּבַחֲנִית "מִתִּי יָבוֹא לִידִי וְאִקְיִמְנָה", שִׁישׁ רָצוֹן לַבְּחוּרִים 'לְהִיתַּפֵּס' בַּעֲוֹן לִימוּד הַתּוֹרָה. וְהַשִּׁי"ת נוֹתֵן לְכָל דּוֹר אֶת הַנְּסִיווֹת

פֶּת בְּמַלְחָה תֹאכֵל וְכו'

וּפִירֵשׁ זִקָּה"ק הַנַּחֵל יִצְחָק זִי"ע, שֶׁאֵין הַכּוֹנֵה דוֹקָא שִׁיִּצְעַר הָאָדָם אֶת עֲצָמוֹ, אֲלֹא שֶׁצִּרִיךְ לֵאכּוֹל מָה שִׁישׁ לוֹ עֲכָשִׁיו לִפְנֵיו, וְאִפְּלוֹ אִם זֶה רֵק "פֶּת בְּמַלְחָה" אוֹ "מִיָּם בְּמִשְׁוֹרָה". וּבְזִמְנֵינוּ יֵשׁ בְּחוּרִים הַלּוֹמְדִים בִּישִׁיבָה, וְאֵין לֵהֶם אֶת מָה שֶׁהוֹרְגֵלוּ בְּבֵיתָם, וְכּוֹרָאִים אֶת הָאוֹכֵל שֶׁל הַיְּשִׁיבָה, אוֹמְרִים שֶׁאֵין מָה לֵאכּוֹל, וּבִכְגוֹן דָּא אִיירִי הַתְּנָא. וּבִפְרָט שְׁפַעֲמִים רַבּוֹת לֵאמֹתוֹ שֶׁל דְּבַר, יֵשׁ לַבְּחוּרִים בִּישִׁיבָה אוֹכֵל רֵאוּי וּמִשׁוּבָח וּבִשְׁפַע, אֲלֹא שֶׁאֵין זֶה כְּפִי שֶׁהוֹרְגֵלוּ בְּתַפְנוּקִים, וּמִנְהַג תַּפְנוּקִים זֶה, בּוּדָאֵי אֵינוֹ "דִּרְכָּה שֶׁל תּוֹרָה".

וְיֵשׁ מִפְרָשִׁים שֶׁ"פֶּת בְּמַלְחָה" הֵיִינוּ שֶׁהִתְחַח עֲצָמוֹ יֵשׁ לוֹ בִּשְׁפַע וּבִהֲרַחֲבָה, אֲלֹא שֶׁמִּשְׁאִירִים לַעֲצָמָם רֵק "פֶּת בְּמַלְחָה", כִּיּוֹן שְׁנוֹתָנִים כָּל אֲשֶׁר לֵהֶם לְאַחֲרִים. וְכִמוֹ שֶׁזִּקָּה"ק מְזוּטְשֶׁקָא זִי"ע, הִיָּה אוֹכֵל קִצַּת מִהָאוֹכֵל שֶׁהִגִּישׁוּ לִפְנֵיו, וְכָל הַשְּׂאֵר הִיָּה נוֹתֵן לַיהוּדֵי אוֹמֵלָל שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב בְּבִיהֶמ"ד.

וּמִסּוּפֵר שְׁפַעֲם כְּשׁוֹבֵב הַגִּ'ר הַמֵּהֲרָ"ם שְׁפִירָא זצ"ל לֵאסוּף כֶּסֶף עֲבוּר יְשִׁיבָתוֹ, שֶׁאֵלּוֹ אֶחָד הָעֲשִׂירִים עֲמַש"כ "פֶּת בְּמַלְחָה תֹאכֵל וּמִיָּם בְּמִשְׁוֹרָה תִּשְׁתָּה", וּמִדּוּעַ הוּא אוֹסֵף כֶּסֶף כְּדִי שֶׁתִּהְיֶה הִרְחַבָּה לַבְּחוּרֵי הַיְּשִׁיבָה, עֲנָה לוֹ מֵהֲרָ"ם שְׁפִירָא עַל פִּי הַמִּשְׁךְ הַמִּשְׁנָה, "אִם אֶתָּה עוֹשֶׂה כֵן", רֵק מִי

שלו, וב"ה אין לנו מה שהיה במחנות בסיביר או את גזירת הקנטוניסטים הארורה.

ומי שמכיר אנשים שעברו את השואה הנוראה, יודע שאין גבול כמה גדול הסבל שאדם מסוגל לעבור, וכמו שסיפר זקה"ק זי"ע על יהודי, שאמר לחברו בזמן השואה הנוראה, כבר איני מסוגל יותר, נענה לו חברו במרירות ואמר, שהשם יצילך ממה שאתה עוד מסוגל לסבול.

והיה נוהג לומר, שקודם המלחמה חשבנו שאנחנו צריכים מוכרחים שיהיו לנו דברים מסוימים, או שאנחנו לא יכולים בלי דברים מסוימים, אך לאחר המלחמה ראינו שאנחנו לא צריכים כלום ויכולים הכל. וסיפר, שפעם אחת בעת המסעות שהוליכו אותם בזמן המלחמה, היו מספר ימים שהניחו להם לעצור באיזה כפר, ונכנסו חמישים משפחות בחדר אחד, והרגישו כמה צפיפות זו היא נפלאה, לעומת הצער שהיה להם בעת הנדודים כשהלכו מעיר לעיר. וב"ה שאנו בזמנינו אין לנו את סבל והצער כגון אלו, ובכל דור ודור, יש את ה"חיי צער תחיה" של אותו הדור.

ועל הארץ תישן

בעת מעמד הנחת אבן הפינה לשיבת 'חכמי לובלין', פתח מהר"ם שפירא זצ"ל את דרשתו ואמר, "בואו ונחזיק טובה לגנבים של לובלין", ותמהו כולם למה כוונתו, והמשיך ואמר, שעד עתה בזכות הגנבים היו הבעלי בתים נותנים לבחורי

הישיבות לישון בחנותם, כדי לשמור על החנות מפני הגנבים, אמנם ישנו על הארץ אך היה להם מקום לישן. אך מעתה כשהישיבה תקום על תילה, הרי שהבחורים יוכלו לישון על מיטה כדבעי, וכבר אין אנו צריכים לגנביה של לובלין.

אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא

החסידים של הרה"ק השרף ר' אורי מסטרעליסק זי"ע היו עניים מרודים, ופעם שאלה אותו הרבנית מדוע אין הוא משפיע לחסידים שלו עשירות, וענה לה מה אעשה הם אינם רוצים זאת. ומיד קרא לאחד מחסידיו שהיה עני מרוד, ואמר לו שיש לו עתה עת רצון שיכול לבקש כל מה שהוא רוצה, וביקש החסיד מהשרף שיברך אותו שיזכה לומר פעם אחת 'ברוך שאמר' כמו הרבי. ונענה השרף לרבנית, הינך רואה מהו ה'עולם הזה' שלהם, ואת זה אני נותן להם בשפע.

ופעם פלוני רצה לתת וילון חדש במתנה לזקה"ק הנחל יצחק זי"ע, וזקני זי"ע אמר לו שאינו מסוגל לכ"כ הרבה גשמיות. אך כיון שהלה חפץ בכל מאודו להנות את זקני מממונו, הצביע לו זקני על ה'אמה על אמה' זכר לחורבן שהיתה על הקיר, ואמר לו שיעשו את הוילון על הקיר הזה, ויחתכו את הוילון כנגד ה'אמה על אמה', ועל ידי שהוילון יהיה חתוך, הזכר לחורבן יהיה ניכר עוד יותר, וכיון שתהיה מזה תועלת לעבודת השי"ת, אזי מוכן הוא לקבל את הוילון.

משנה ה

אל תבקש גדולה לעצמך, ואל תחמד כבוד, יותר מלמודך עשה, ואל
תתאנה לשלחנם של מלכים, ששלחנה גדול משלחנם, וכתרה גדול
מפתרם, ונאמן הוא בעל מלאכתה שישלם לה שכר פעלתה:

וכך כשהציע ר' מאיר את רעיון ה'דף
היומי', התקבלו הדברים כידוע. אך
כשהחפץ חיים בעצמו נכנס ועמדו כולם
לכבודו, אמר החפץ חיים לעצמו בקול,
"ישראל מאיר האסט ליב כבוד" [ישראל
מאיר אתה אוהב כבוד], וכך אמר לעצמו
כמה פעמים עד שהתיישב במקומו.

יותר מלימודך עשה.

פעם אחת ראו את הרה"ק מקוברין זי"ע,
שהוא בהול לעשות איזה דבר מצווה,
והסביר לחסידים, שעכשיו נתווספה לו
חכמה, וירא שלא יהיה ח"ו בגדר "חכמתו
מרובה ממעשיו", על כן ממהר הוא לעשות
איזה מצוה.

אל תבקש גדולה לעצמך ואל תחמוד כבוד
כשמהר"ם שפירא זצ"ל, רצה להציע את
רעיון לימוד ה'דף היומי',
באחת הכנסיות הגדולות של אגודת ישראל,
והוא היה עדיין צעיר ולא מפורסם, וביקש
מהגה"ק החפץ חיים זי"ע שהוא יציע את
הרעיון, שרק כך יתקבל הדבר בקרב כלל
ישראל. אמר לו החפץ חיים שהוא יעזור לו
ולשם כך מבקש הוא, שר' מאיר ייכנס מעט
אחרי כל הרבנים לכינוס. ואכן ר' מאיר
נכנס אחרי שכל הרבנים ישבו על
מקומותיהם, ומיד שנכנס קם החפץ חיים
לכבודו, וכיון שכך עמדו אף כל הרבנים
האחרים לכבודו, וממילא כשהגיע תורו של
ר' מאיר לשאת דברים הקשיבו הכל לדבריו,

